

УДК 373.2
Р22

Рецензенти:

Руденко В. Б., завідувач методичного кабінету відділу освіти управління освіти, молоді та спорту Смілянської міської ради;

Сигида С. В., методист методичного кабінету управління освіти, молоді та спорту виконавчого комітету Смілянської міської ради.

Р22   Ранкові зустрічі. 1 клас. II семестр. / авт.-упоряд. Н. Ю. Бабіченко, О. А. Нечипоренко, С. М. Хівренко. — Х. : Вид. група «Основа», 2018.— 143, [1] с. — (Серія «Нова українська школа»).

ISBN 978-617-00-3334-5

Посібник містить інформаційний методичний матеріал для підготовки і проведення ранкових зустрічей у 1-му класі (II семестр), дібраний відповідно до Концепції Нової української школи, вимог нового Державного стандарту початкової загальної освіти.

Щоденні вітання, цікаве подання потижневого матеріалу, групова робота, ігри та завдання розвивального характеру, диференційований підхід до кожного учня допоможуть учителеві згуртувати дитячий колектив, сприятимуть розвитку навичок спілкування, логічного мислення молодших школярів, їхньої творчої уяви, самостійності, формуванню всебічно розвиненої особистості громадянина і патріота, здатного до інновацій.

Запропоновані у посібнику завдання спрямовані на формування ключових компетентностей молодших школярів Нової української школи, зокрема: спілкування державною мовою, уміння вчитися впродовж життя, соціальної та громадянської компетентностей, компетентності у природничих науках і технологіях, загальнокультурної та екологічної грамотності, ініціативності та підприємливості, а також здорового способу життя.

Для вчителів, вихователів, студентів педагогічних вишів, батьків.

УДК 373.2

ISBN 978-617-00-3334-5

© Бабіченко Н. Ю., Нечипоренко О. А.,
Хівренко С. М., упорядкування, 2018

© ТОВ «Видавнична група «Основа», 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
ТИЖДЕНЬ 17. Я — МАНДРІВНИК	8
День 1. Хто такий мандрівник?	8
День 2. Куди ми помандруємо? Подорож Україною	9
День 3. Як мандрувати світом, не засмічуючи природи?	12
ТИЖДЕНЬ 18. СВІТ ЗАХОПЛЕНЬ	15
День 1. Що мені подобається? Що я люблю?	15
День 2. Як знайти для себе нове захоплення?	17
День 3. Чи завжди захоплення приносять нам користь?	19
ТИЖДЕНЬ 19. ПРОФЕСІЇ	21
День 1. Які бувають професії?	21
День 2. Ким працюють мої батьки?	23
День 3. Ким стати? Яку професію обрати?	25
ТИЖДЕНЬ 20. ЛАЙФХАКИ («Я — дослідник», «Я — винахідник»)	27
День 1. Хто такий дослідник? Як розвивати в собі вміння дослідника?	27
День 2. Як людина досліджує світ?	29
День 3. Чи можна бути винахідником у наш час? / Чи все вже у світі винайдено до нас?	31
День 4. Що таке лайфхаки?	33
ТИЖДЕНЬ 21. СВІТ РОСЛИН	35
День 1. Що потрібно рослинам для життя?	35
День 2. Що дають нам рослини?	36
День 3. Чому потрібно охороняти рослини?	38
День 4. Чи існувало б життя без рослин?	39
ТИЖДЕНЬ 22. СВІТ ТВАРИН	42
День 1. Хто такі динозаври?	42
День 2. Які тварини допомагають людям?	44
День 3. Кого я зустрину в зоопарку?	46
День 4. Кого можна зустріти на морському дні?	47

ТИЖДЕНЬ 23. ВЕСНА	49
День 1. Як упізнати весну?	49
День 2. Як живуть рослини навесні?	50
День 3. Як живуть тварини навесні?	53
День 4. Що нам дарує весна?	55
ТИЖДЕНЬ 24. МУЛЬТФІЛЬМИ	56
День 1. За що ти любиш мультфільми?	56
День 2. Хто створює мультфільми?	57
День 3. Як створюють мультфільми?	60
День 4. Мій улюблений мультфільм	61
ТИЖДЕНЬ 25. ТРАНСПОРТ	63
День 1. Які є види транспорту?	63
День 2. Як бути гарним пасажиром?	65
День 3. Для чого потрібні правила дорожнього руху?	67
ТИЖДЕНЬ 26. НАВІЩО ЇСТИ?	69
День 1. Для чого людина їсть?	69
День 2. Яка їжа є корисною, а яка — шкідлива?	70
День 3. У чому сила вітамінів?	73
День 4. Навіщо харчуватися правильно?	76
День 5. Які народні традиції українців?	78
ТИЖДЕНЬ 27. ВЕЛИКДЕНЬ	80
День 1. Що ми знаємо про Великдень?	80
День 2. Що ми покладемо у великодній кошик?	83
День 3. Які таємниці розкриває писанка?	84
ТИЖДЕНЬ 28. СПОРТ	87
День 1. Чому варто займатися фізкультурою чи спортом?	87
День 2. Які риси характеру розвиває спорт?	89
День 3. Чому Олімпійські ігри — особливі змагання?	91
ТИЖДЕНЬ 29. МОЇ УЛЮБЛЕНІ КНИГИ	93
День 1. Звідки до нас прийшла книга?	93
День 2. Чого навчає книга?	95
День 3. Чи існує лікарня для книг?	97
День 4. Книга чи комп'ютер?	98

ТИЖДЕНЬ 30. ЧАС («Як управляти часом / тайм-менеджмент»)	100
День 1. Як зробити свій день вдалим?	100
День 2. Що таке тайм-менеджмент?	102
День 3. «Жаба на сніданок», або Як усе встигати?	104
День 4. Чи все я знаю про годинник?	105
ТИЖДЕНЬ 31. ВЕСЕЛКА	108
День 1. Звідки береться веселка?	108
День 2. Сім кольорів щастя. Скільки кольорів у щастя?	110
День 3. Якого кольору світ навколо нас?	112
День 4. Як створити веселковий настрій?	114
ТИЖДЕНЬ 32. МОЯ РОДИНА	117
День 1. Чому сім'ю називають найбільшим скарбом людини?	117
День 2. Чого я хочу навчитися у своїх батьків?	120
День 3. Які традиції і правила у моїй родині?	122
День 4. Чому людина повинна знати свій родовід?	123
ТИЖДЕНЬ 33. «Я — УКРАЇНЕЦЬ / УКРАЇНКА», «Я — ЄВРОПЕЄЦЬ / ЄВРОПЕЙКА», «СЕКРЕТНИЙ КОД ВИШИВАНКИ — ЧЕТВЕР»	126
День 1. Чи має людина коріння? «Я — українець / українка»	126
День 2. «Я — європеєць / європейка»	128
День 3. Який секретний код у вишиванки?	129
ТИЖДЕНЬ 34. ЛІТО	132
День 1. Як упізнати літо?	132
День 2. Що відбувається з рослинами влітку?	133
День 3. Як живуть тварини влітку?	135
День 4. Як цікаво провести час улітку?	137
БІБЛІОГРАФІЯ	140

Передмова

Однією з найважливіших особливостей творчості педагога є те, що об'єкт його праці — дитина — постійно мінлива, завжди нова, сьогодні не та, що вчора. Наша праця — формування людини, — і це накладає на нас особливу, ні з чим не порівнянну відповідальність.

В. О. Сухомлинський

Кожен учитель намагається використовувати такі форми і методи навчання, що зацікавлювали б дітей навчальним матеріалом, заохочували вчитися, що сприяє досягненню високого рівня знань учнів. Так, інтерактивні форми роботи, особистісно-орієнтований та диференційований підходи, упровадження інноваційних технологій навчання у практику, допомагають зацікавити учня на уроці, розвиваючи його здібності.

Посібник створено з метою надати практичну допомогу вчителям початкових класів у підготовці та проведенні ранкових зустрічей відповідно до **Концепції Нової української школи**, вимог нового Державного стандарту загальної початкової освіти.

Практика ранкових зустрічей є однією з успішних практик, що допомагає вчителю у створенні спільноти в класі. *Ранкова зустріч* — це зустріч на початку дня всієї групи дітей з педагогом. Їй присвячують 20 хвилин, щоби створити позитивну атмосферу у класі на весь час перебування дітей у школі. Учні збираються, щоби привітати одне одного, вислухати думки друзів про певне питання, поставити та обговорити запитання. Ранкова зустріч формує ті цінності, що стають основою для створення відповідальної та дбайливої спільноти дітей. Вона дає педагогам можливість навчити школярів взаємної поваги та позитивного ставлення одне до одного, сприяє формуванню цілісного колективу.

Ранкова зустріч містить чотири основні компоненти. *Привітання* — перший компонент ранкової зустрічі. Сидячи в колі, одне навпроти одного, кожна дитина вдумливо й поважно вітається з іншими дітьми. Під час вітання кожен з повагою звертається

до інших на ім'я; у колі створюється доброзичливий настрій. Діти усвідомлюють свою важливість і допомагають іншим почуватися членами групи, яких цінують. Вітання створює спокійний і розважливий настрій для наступного етапу зустрічі — *обміну інформацією*. Учні висловлюють власні ідеї, почуття, а також обмінюються важливою для них інформацією та досвідом. Однокласники ставлять запитання або висловлюють коментарі з певної теми, проблеми. Таким чином учні дізнаються про інших і надають можливість решті дізнатися про себе. Обмін інформацією формує у школярів навички вільних висловлювань перед іншими дітьми та батьками.

Групове заняття — наступний компонент ранкової зустрічі, що розпочинається після спокійного етапу обміркування інформації. Мета групових занять полягає в об'єднанні групи. Кожен її учасник приєднується до спільних розваг — співає, грається в ігри, бере участь у різних приємних заняттях. Серед цих занять повинні бути ігри, що не передбачають суперництва, а також завдання кооперативного характеру, де цінують та враховують індивідуальний рівень навичок та інтереси дітей. Цей вид діяльності потребує від учнів використання навичок критичного мислення і сприяє самовираженню. Групові заняття менш структуровані, ніж такі компоненти ранкової зустрічі, як вітання та обмін інформацією, спрямовані на задоволення притаманного дітям бажання рухатися.

Щоденник вражень — завершальний елемент ранкової зустрічі. У звичайному зошиті, альбомі для малювання чи блокноті учні ведуть власні записи. Діти самостійно обирають тему для записів, визначають, чим писати: олівцем чи фломастером, звичайною кульковою ручкою чи кольоровою. У кожного школяра — свій щоденник. Дитина обирає з-поміж кількох запитань ті, на які вона хоче відповісти. Відповідаючи на запитання, учні можуть просто малювати або робити позначки протягом п'яти хвилин. Діти вчаться вільно висловлювати свої думки, розвивають мислення і мовлення. Такий метод надає можливість виявити свої почуття. Право обирати має тільки дитина.

Піклування одне про одного, відчуття емоційної безпеки, потрібної для того, аби ділитися важливими ідеями та досвідом, готовність допомагати друзям — це саме ті якості, що відображають суть ранкової зустрічі.

══════ Тиждень 17. Я — МАНДРІВНИК ══════

Мета: розширювати пізнавальні інтереси дітей; ознайомити їх з різноманітними засобами пересування; дати дітям уявлення про красу нашої планети; розвивати у дітей інтерес до природничо-наукових знань; ознайомити їх з деякими явищами природи; збагачувати словниковий запас; учити відповідати на запитання, робити умовиводи; виховувати естетичне сприйняття природи, мистецтва, побуту, дружні взаємини.

✓ ДЕНЬ 1. ХТО ТАКИЙ МАНДРІВНИК?

1. Вітання

► Вправа «Ніхто не знає»

Передаючи м'яч по колу, учні продовжують фразу: «Ніхто з вас не знає, що я...» (*умію співати, танцювати, вишивати*).

2. Обмін інформацією. Тема дня «Хто такий мандрівник?»

— Ви любите подорожувати?

— А навщо людям узагалі подорожувати?

— А як ви вважаєте, хто такий мандрівник? (*Мандрівник — людина, яка здійснює подорож.*)

— Подорож — це коли йдеш, їдеш або летиш у якесь нове місце, щоб побачити нашу землю. Це моря, річки, гори, рівнини, поля, ліси, де мешкають різні тварини і велике різноманіття рослин. Ми можемо побачити різні народи, які населяють нашу планету.

— Якими є мандрівники? (*Розумними, сміливими, спритними, хоробрими, відважними, сильними.*)

— Але є найголовніша їхня якість — це дружба. Отже, побудуймо коло дружби та вирушаймо в дорогу!

► Психогімнастика «Дружба»

До тебе я звертаюсь, друг.

Вставай швидше з нами в круг!

Відчуй радість і тепло,

І від друзів всіх добро!

Нехай наша добра посмішка (*Посміхаються.*)

Зігріє всіх своїм теплом, (*Прикладають праву руку до серця.*)

Нагадає нам, як важливо в житті (*Витягують руки вперед.*)

Ділитися щастям і добром! (*Беруться за руки.*)

— Молодці! Як приємно відчувати одне одного!

Збираючись у похід, потрібно взяти дуже багато речей, що знадобляться в дорозі, для того, щоб не замерзнути, не залишитися голодним, не загубитися.

Пропонуємо командам зібрати свої рюкзаки.

» Гра «Збери рюкзак у похід»

Учні об'єднуються в групи. Кожна група отримує картки із зображенням різноманітних речей. Потрібно взяти тільки необхідне, що знадобиться під час мандрівки.

— Отже, рюкзак зібраний. А тепер перевіримо, чи знаєте ви, як поводитися під час подорожі.

» Гра «Так чи ні?»

Учитель називає різні ситуації поведінки туристів у природі, в громадських місцях, на вулиці. Діти відповідають «так», якщо відповідь правильна, та «ні» — якщо хибна.

3. Групове заняття

— Після тривалих переходів є час для відпочинку. Тимчасові зупинки називають *привалами*. На привалі мандрівники відпочивають, готують обід. А щоб його приготувати, потрібне багаття.

» Гра «Збери хмиз»

— Хмиз — це тонкі гілочки дерев.

Учні об'єднуються у команди. Учитель пропонує дітям зібрати розкиданий по килиму «хмиз». Для цього доведеться пострибати по «купинах», узяти «хмиз» і повернутися назад тим самим шляхом. Час гри обмежений. За сигналом вона буде зупинена. Виграє та команда, у якої виявиться більше «хмизу».

4. Теми для щоденника вражень

- Світ, який би я хотів(ла) відкрити для себе.
- Ми мандруємо з сім'єю...
- Я мрію побачити...

✓ **ДЕНЬ 2. КУДИ МИ ПОМАНДРУЄМО? ПОДОРОЖ УКРАЇНОЮ**

1. Вітання

Привіт, друже!

(Кивок голови одному сусідові.)

Привіт, друже!

(Кивок голови іншому сусідові.)

Руку мені дай, і я тобі дам!

(Простягає руку одному й іншому.)

І буде весело нам.

Крикнемо ми дружно

На весь білий світ:

Сонце, привіт!

Друже, привіт!

2. Обмін інформацією. Тема дня «Куди ми помандруємо? Подорож Україною»

— До якої країни ми сьогодні помандруємо?

- ▼ Красивий, щедрий рідний край,
І мова наша солов'їна.
Люби, шануй, оберігай
Усе, що зветься... (Україна)!

- Як же називається наша країна?
- А люди, які живуть у ній?
- Якою мовою розмовляють українці?
- Наша країна дуже гарна, мальовнича, дружна.

► *Слухання легенди про Україну*

Колись, дуже-дуже давно, роздавав Господь землі державам. Багато зібралось їх біля Божого порогу. Кожна держава сподівалася отримати свою, найкращу часточку на планеті. А потім усі вони, отримавши, що хотіли, розходилися господарювати на своїх, Богом даних, землях.

Але до загальної черги не встигла Україна. Важко працювала, стомилася, ледве прийшла до Бога. Стала осторонь і не сміє очей підвести. Господь побачив завітчану красуню, покликав до Себе і запитав:

— Ти спізналася, Україно, поглянь: усі розійшлися зі своїми надіями. Де ти була?

— Працювала,— опустила очі, із яких рясно посипалися сльози-перли,— прости мені, Господи, піду я...

Поглянув Господь на дівчину-Україну, на її натружені руки, на її втомлене, але таке гарне обличчя й відповів:

— Знаю тебе, Україно, знаю. Знаю серце твоє вразливе та ніжне, знаю душу твою співучу, просту. Знаю, як ти спиш і прокидаєшся, як плачеш і радієш, як працюєш важко, як співаєш щиро. Знаю, як любиш простір і небо, волю й життя. Знаю, бо Сам сотворив тебе такою. Не йди, зачекай...

А Україна йому відповідає:

— Якщо немає в Тебе, Господи, землі для мене, піду я. Не забирай ні в кого, щоб мені дати. Мені чужого не потрібно...

Господь погладив схилену голову заплаканої дівчини-України й відповів:

— Не журися, Україно! Посміхнися, радій і співай пісню гарну! Нову пісню. Тому що вподобав я тебе і не дам тобі сумувати! Є у Мене земля! Моя земля. Залишив її Собі, щоб тішитися, але з радістю віддаю тобі! Пануй, господарюй, працюй і радій! Це земля, де перегукуються степи з небом, а зоряний простір вкриває собою тишу дерев, де гори шепочуться з ріками, а у небі співає жайвір. І сонце там особливе, і люди надзвичайні. Твої люди, Україно!

► *Фантастичні перетворення*

— Уявіть, що ви — чарівники. Що ви змінили б у рідному місті?

3. Групове заняття

► *Фотозагадка*

Учитель демонструє з фотоальбому краєвиди рідного міста, сподруди, а діти називають ці об'єкти.

► *Робота в групах*

— Поясніть прислів'я.

1-ша група. Кожному мила своя сторона.

2-га група. Батьківщина — мати, умій за неї постояти.

3-тя група. Тільки тому шана буде, хто Батьківщину не на словах, а ділом любить.

4. Теми для щоденника вражень

- Мрію, що мій край у майбутньому буде...
- Для процвітання рідної землі я можу...
- Мій улюблений куточок рідного краю.

✓ **ДЕНЬ 3. ЯК МАНДРУВАТИ СВІТОМ, НЕ ЗАСМІЧУЮЧИ ПРИРОДИ?**

1. Вітання

► *Вправа «Я поважаю тебе за...»*

Діти по колу говорять одне одному: «Я поважаю тебе за...».

2. Обмін інформацією. Тема дня «Як мандрувати світом, не засмічуючи природи?»

Вам у походи ходити і мандрувать, любі діти!
 Умійте ж природу любити, кожній стеблині радіти.
 В полі, у лісі, над яром — квіти, дерева і трави.
 Цвіту не вирви задаром, гілки не втни для забави.
 Оберігайте ж повсюди шлях і стежиночку в гаї —
 Все це окрасою буде нашого рідного краю!

— Що може статися, якщо природу не оберігати?

— Усе найдорожче в людини — одне: серце — одне, життя — одне, Вітчизна — теж одна. Без неї людина, немов дерево без коріння.

— Яке найбільше багатство нашої планети? (*Природа.*)

— Чому саме вона?

— Природа споконвіку не шкодує нам нічого, несучи щедро всі свої дари. А від нас щоденно просить лиш одного: щоб до неї люди були добрими.

У світі є багато країн. Кожна країна приваблює нас по-різному. До одних країн ми їдемо відпочити, до інших — роздивитися чудернацькі споруди. Хтось їде підкоряти вершини гір, хвилі океану. Мандрівка — це цілий процес пізнання самого себе. Подорож допомагає нам бачити не тільки навколишній світ, але й те, як ми ставимось до нього.

► *Інтерактивна гра «Мікрофон»*

□ Людина не може прожити без природи тому, що...

— Людина закохана в природу. А чи справжня то любов? Хто ж тоді руйнує мурашники, на стовбурах дерев вирізає написи, в лісах розводять вогнища, залишає сміття, забруднює повітря й водойми, вирубує ліси, губить тварин? Ніхто інший, як сама людина.

► *Гра «Поведінка в природі»*

— Діти, уявімо, що ми — в лісі. (*Звучить музика — імітування звуків природи, лісу.*) Пригадайте, як слід поводитися, чого не можна робити.

Сигнальними картками (*зеленою — «можна», червоною — «не можна»*) діти відповідають на запитання.

- Чи можна голосно співати?
- Руйнувати гнізда птахів?
- Сміття в лісі не лишати, за собою прибирати?
- Ламати гілки?
- Кожне гіллячко любити та з пташками дружити?
- Спостерігати за тваринами, підгодовувати птахів?
- Прибирати місце відпочинку?
- Милуватися красою природи?

— Ми залишаємо ліс. Наступна зупинка нашої мандрівки — водойма.

Відгадайте загадку.

- ▼ Що таке: тече і ллється,
Часом між камінням в'ється,
Як нема — все висихає,
Звір і птаха помирає? (*Вода.*)

— Що б сталося, якби зникла вода?

► *Гра «Що станеться, якщо зникне вода?»*

На дошці прикріплено малюнки води, рослин, птахів, звірів, риб, людини. Учитель прибирає картку із зображенням води, діти повинні розповісти, що станеться з іншими (*тваринами, із людиною, із рослинами, рибами*), якщо зникне вода.

— Здається, що води на землі багато, але чистої води стає дедалі менше. Як ви вважаєте, чому так відбувається?

— На жаль, не всі розуміють цінність води, забруднюють річки та озера, засипають джерела й ставки.

► *Обговорення ситуації*

Одного разу прийшли діти до озера. Яка краса! На березі ростуть квіти, зеленіє травичка. Але що це? На траві — купа сміття.

«Потрібно його прибрати», — вирішили діти. Зібрали сміття з берега та й кинули у воду. «Які ж ми молодці! Тепер берег буде чистим!»

— А що ви скажете про вчинок дітей?

— Як слід було вчинити?

— Подивіться на карту України. Синім кольором позначені річки, озера, моря. Назви яких річок ви пам'ятаєте? А морів?

► *Моделювання «Як народжується річка?»*

За допомогою стрічок та тонкої тасьми діти під керівництвом учителя моделюють зображення впадання струмків у річки, а річки — у море.

— Тож, відпочиваючи у лісі чи поблизу водойми, завжди пам'ятайте, що:

Земля — не рабиня наша, а мати.

Сонце — не вітчим наш, а рідний батько.

Ліси — наші брати, річки — сестри.

А ми на своїй планеті — не тимчасові мешканці,

А мудрі господарі.

3. Групове заняття

► *Виготовлення емблеми мандрівки*

Учитель пропонує дітям виготовити емблему мандрівки. Учні отримують шаблони предметів (*Землі, людини, сонця, дерева, краплинки тощо*), створюють емблему «Бережіть природу!».

4. Теми для щоденника вражень

- Що я можу зробити для планети?
- Щоб зберегти природу, я буду...
- Земля — наш спільний дім.